

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

OBCEPRO
PROGRAM ROZVOJE OBCE

PROGRAM ROZVOJE OBCE **BOROVÁ**

NA OBDOBÍ LET
2023 - 2029

Program rozvoje obce byl schválen zastupitelstvem obce Borová usnesením č. 4 dne
25.5.2023.

Úvod

Program rozvoje obce Borová je strategickým dokumentem, který stanovuje rozvojové priority obce Borová pro období roků 2023 až 2029. Jedná se o dokument, který je ve smyslu zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění, základním plánovacím dokumentem obce. Důvodem jeho vzniku byla potřeba stanovit plán rozvoje obce pro další období, na jehož základě bude mít obec možnost efektivně využívat finanční zdroje obce, zejména prostředky, které obec získává ze státního rozpočtu a z vlastní činnosti, ale také prostředky z různých dotačních titulů.

Při tvorbě tohoto dokumentu bylo využito současných strategických dokumentů obce, zejména rozpočtu obce z minulých let, územního plánu obce, údajů o aktuálním dění v obci, představ občanů a členů zastupitelstva o dalším rozvoji obce a rovněž informací o předpokládaných potřebách, které bude třeba v budoucnosti řešit.

Do procesu tvorby programu rozvoje byla formou individuálních rozhovorů zapojena i veřejnost, která v průběhu tvorby byla na veřejných zasedáních seznamována s dílčími výsledky. V rámci těchto zasedání mohli občané předložené skutečnosti připomínkovat.

Program rozvoje obce tedy představuje hlavní problémy a předpoklady obce a stanovuje jejich možná řešení, je podkladem pro rozhodování orgánů obce v záležitostech budoucího rozvoje obce a v neposlední řadě zvyšuje šance získat finanční prostředky z vnějších zdrojů (dotací apod.).

Dokument Program rozvoje obce Borová na období let 2023–2029 byl zpracován díky projektu „Elektronická metodická podpora tvorby rozvojových dokumentů obcí“ (CZ.1.04/4.1.00/62.00008), jehož nositelem bylo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 Charakteristika obce

1. Území

Poloha

Obec Borová se nachází v Královéhradeckém kraji v okrese Náchod v nadmořské výšce 620 m.n.m. v bezprostřední blízkosti hranice s Polskou republikou. Rozloha obce činí 307 ha a obsahuje jedno katastrální území. Obec patří do krajinného celku Kladské pomezí. V katastru obce převažují trvalé travní porosty a orná půda, které dohromady tvoří cca 70% celkové plochy pozemků.

Vzdálenost obce od center okolních obcí:

krajské město Hradec Králové - 46 km

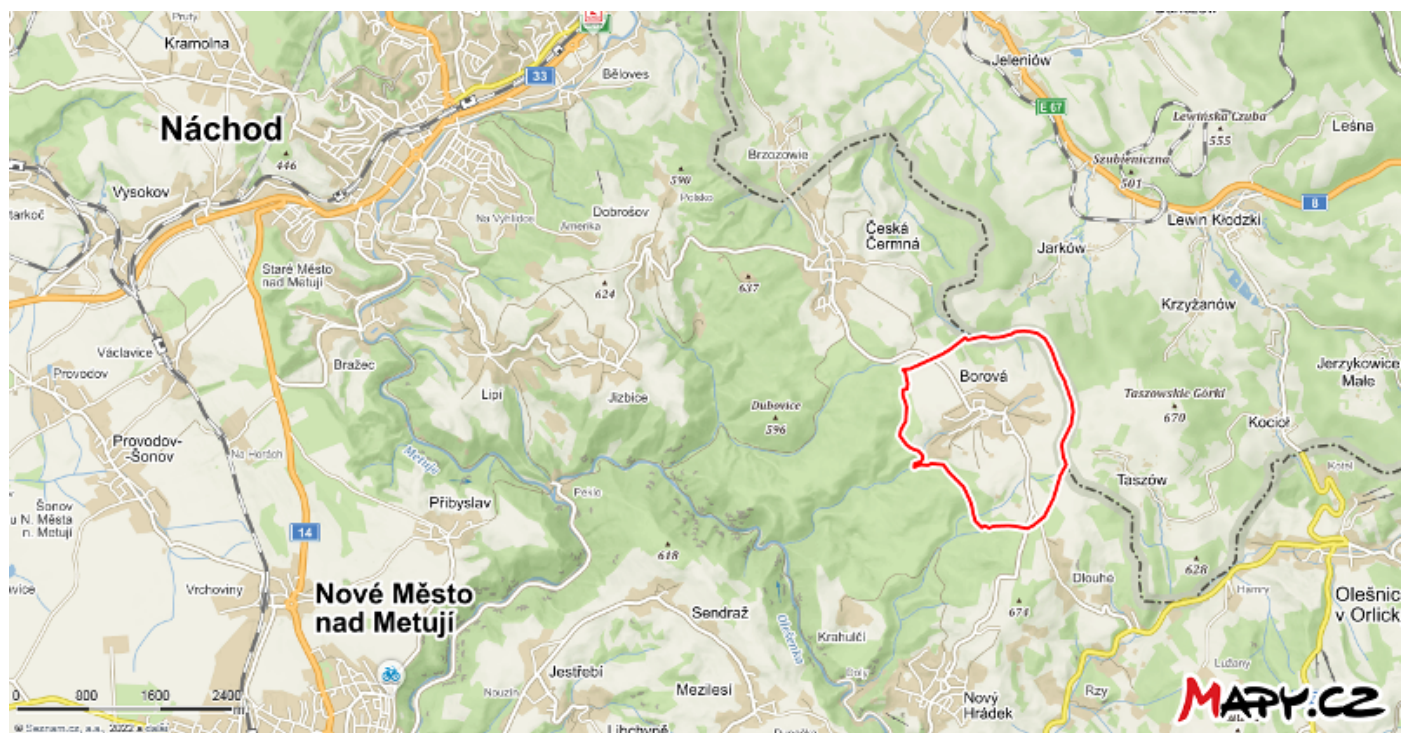
okresní město Náchod - 13 km

města Dobruška a Nové Město nad Metují - 15 km

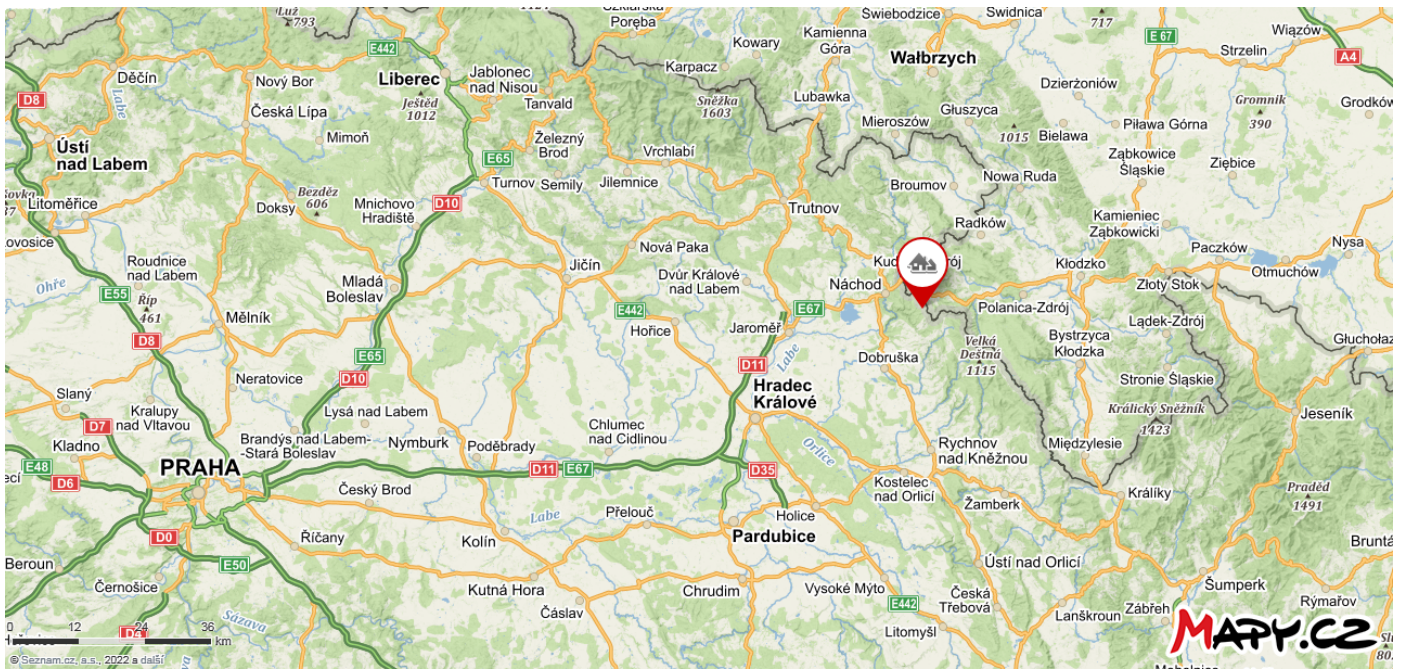
obec Česká Čermná - 3 km

městys Nový Hrádek - 4,5 km

Obr. 1 - Borová a okolí

Obr. 2 - Borová v ČR

Borová poprvé ...

První písemná zmínka o obci Borová pochází z roku 1445 v Náchodské pamětní knize, která je uložena ve Státním okresním archivu v Náchodě:

Znění zápisu ...

'Mír mezi Jakubem z Levína a Vavřincem z Borového. My, Jan Rychtář, Jan Křivonosie purkmistr a konšelé známo činíme tímto zápisem, že se jest stal mír před námi, mezi Jakubem z Levína a Vavřincem z Borového a že su smířeny v konání Tribunem a Jakubem z Dobrze a že nemají sob ě toho vzpomínati navždycky žádným tušením viny jich přítele. Jestli že by která strana vzpomenula druhé straně, tehdy své cti věře učinili ...'

Významné mezníky obce

- 1819 - první zmínka o školním vyučování
- 1822 - vznikla kapela Borovanka
- 1833 - první písemná zpráva o velikosti obce uvádí 549 obyvatel v 82 chalupách
- 1865 - otevřena první dřevěná škola - jednotřídka
- 1874 - značná část obce vyhořela
- 1886 - založen Sbor dobrovolných hasičů
- 1912 - založena TJ Sokol
- 1993 - založeno Honební společenstvo Česká Čermná - Borová

2. Obyvatelstvo

Demografická situace

Historický vývoj počtu obyvatel dle vlastních záznamů:

1654 - 6 rolníků s potahem, 1 zahradník, 1 chalupník

1757 - 12 hospodářů a 2 tkalci

1833 - 549 obyvatel

1886 - 1010 obyvatel

1901 - 849 obyvatel

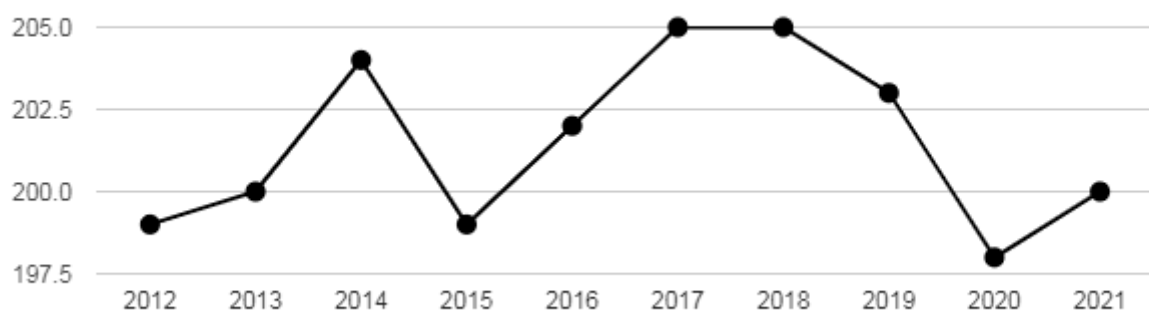
1958 - 388 obyvatel

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel obce Borová od roku 1910

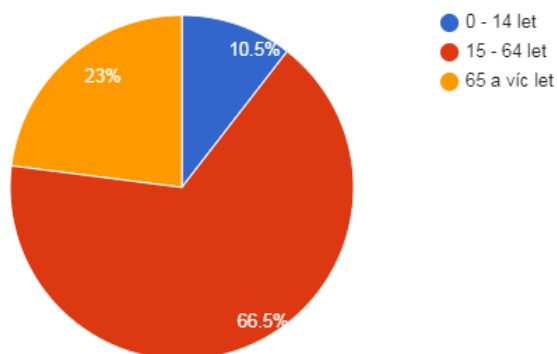
Zdroj: ČSÚ

Vývoj počtu obyvatel obce Borová v letech 2012 - 2021

Zdroj: ČSÚ

Věková struktura obyvatel obce Borová v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Věkové poměry v obci Borová v roce 2021

	Počet obyvatel v roce 2021	0-14 let (%)	65 a více let (%)	Index stáří
Borová	200,00	10,50%	23,00%	219,05
Česká Čermná	504,00	15,67%	19,64%	125,32
Nový Hrádek	853,00	17,12%	17,70%	103,42
ORP NÁCHOD	59 412,00	15,05%	19,18%	150,11
Okres Náchod	107 973,00	15,43%	22,71%	147,18
Královéhradecký kraj	542 583,00	15,69%	22,42%	142,91
ČR	10 515 436,00	16,10%	20,63%	128,10

Zdroj: ČSÚ

Dojízdka obyvatel za prací, do škol a za službami

Obyvatelé obce v převážné většině dojíždějí do Náchoda, do Nového Hrádku a do České Čermné, jsou však využívány i služby nabízené dalšími obcemi a městy, např. Novým Městem nad Metují, Dobruškou a dalšími.

Náchod - zaměstnání, základní a střední školství, služby, úřady, nemocnice, obchody, železniční a autobusová doprava

Nový Hrádek - zdravotní středisko, obchod, mateřská škola, základní škola 1. až 9. třída

Česká Čermná - mateřská škola, základní škola 1. až 5. třída

Spolková činnost

Sbor dobrovolných hasičů - aktivně se podílí na veřejném životě obce, zúčastňuje se hasičských soutěží, pořádá vlastní sportovní, kulturní a společenské akce, podílí se na akcích pořádaných obcí i dalšími subjekty

Tělocvičná jednota Sokol - aktivně se podílí na veřejném životě obce, pořádá vlastní sportovní, kulturní a společenské akce, podílí se na akcích pořádaných obcí i dalšími subjekty

Honební společenstvo Česká Čermná - Borová - aktivně se podílí na veřejném životě obce, podílí se na akcích pořádaných obcí i dalšími subjekty

Nejvýznamnější akce pořádané spolky

dálkový pochod Borovská padesátka kladským pomezím

Hasičský ples

Letní Vánoce

Dětský karneval

Čarodějnice pro děti

Myslivecký ples

Poslední leč

Obec Borová poskytuje spolkům pro jejich činnost zázemí a finanční podporu spočívající v poskytování obecních prostor a zařízení (prostory kulturního domu včetně prostor venkovních), v úlevách z plateb nájmu z těchto zařízení, poskytování finančních příspěvků či materiálního zabezpečení pro konkrétní akce a v neposlední řadě v dotacích a darech z rozpočtu obce poskytovaných na základě žádostí spolků.

3. Hospodářství

Ekonomická situace (zemědělství, průmysl, služby, cestovní ruch...)

Na území obce působí jediný subjekt, který dlouhodobě zaměstnává občany. Jedná se o zemědělské družstvo ZEPO Bohuslavice, a.s., produkující rostlinnou a živočišnou výrobu.

Část majetku obce - pohostinství v kulturním domě - je pronajímána podnikatelskému subjektu k provozování hostinské činnosti.

Většina zemědělské půdy, v soukromém vlastnictví i v majetku obce, je pronajímána zemědělskému družstvu.

Obec, přestože se nachází v turisticky atraktivní lokalitě, není vybavena pro cestovní ruch, chybí zejména ubytovací a stravovací kapacity.

Trh práce

Míra nezaměstnanosti v obci je na velmi nízké úrovni, pod celorepublikovým průměrem. Dělnické profese využívají dostupnosti nejbližších výrobních podniků (Rubena Náchod, Velos Nový Hrádek). Kromě zaměstnanců zemědělského družstva ZEPO Bohuslavice, a.s., vyjíždějí ostatní občané za zaměstnáním do bližších i vzdálenějších obcí v okolí.

Struktura podnikatelských subjektů podle velikosti v obci Borová v roce 2021

Počet zaměstnanců	Kategorie	Absolutně
1-9	mikropodniky	19
10-49	malé podniky	0
50-249	střední podniky	0
250 a více	velké podniky	0
nezjištěno	-	4

Zdroj: ČSÚ

4. Infrastruktura

Technická infrastruktura

Obec Borová je vybavena základní technickou infrastrukturou, která obsahuje veřejný vodovod, jednotnou kanalizační síť a elektrorozvodnou síť na území celé obce.

Vodovod

Dodávka pitné vody je zajištěna z vodních zdrojů, které se nacházejí ve dvou lokalitách na území obce. Pitná voda je rozvedena v celé obci s výjimkou okrajových částí, kde veřejný vodovod chybí. Částečně obyvatelé obce využívají vodu z vlastních zdrojů.

Kanalizace

Kanalizační síť je rozvedena v centrální části obce, kanalizace je ve vlastnictví obce. Jednotlivé větve kanalizační sítě jsou zaústěny do vodoteče „Mezný potok“. Čištění odpadních vod zajišťují jednotlivé domácnosti, obec nemá vybudovanou centrální čistírnu odpadních vod. Na vyústění jednotlivých větví kanalizace je dvakrát ročně akreditovanou zkušebnou prováděno měření znečištění vypouštěných odpadních vod. Vzhledem k nízkým hodnotám znečištění bylo obci v roce 2013 prodlouženo povolení k vypouštění odpadních vod s platností do konce června 2023. V současnosti jsou vedena jednání s příslušným vodoprávním úřadem o prodloužení tohoto povolení na další období. Obec má zhotoven kanalizační řád, jehož platnost je do roku 2024.

Vytápění

Obec není napojena na centrální vytápění, jednotlivé objekty mají vlastní zdroje vytápění. V současnosti domácnosti ve velké míře přecházejí na ekologické způsoby vytápění objektů spočívající zejména v instalaci tepelných čerpadel.

Datové služby

Jednotlivé objekty mají možnost připojení k internetu prostřednictvím ADSL nebo datových tarifů poskytovatelů mobilních služeb. Dále jsou na území celé obce instalována zařízení umožňující připojení prostřednictvím WiFi. Pro tento způsob připojení je částečně využíváno technologického vybavení provozovaného Policií ČR.

Elektrorozvodná síť

Obec je plně elektrifikována, vedení je částečně zemní, částečně nadzemní. V celé obci je zavedeno veřejné osvětlení, s výjimkou několika lokalit, kde lze osvětlení považovat za nedostatečné.

Dopravní infrastruktura

Silniční síť, komunikace

V obci jsou vybudovány místní komunikace v převážné většině s asfaltovým povrchem. V okrajových částech obce, zejména v místech s novou zástavbou nebo v částech s menším osídlením, komunikace se zpevněným povrchem chybí. Některé úseky místních komunikací jsou ve špatném technickém stavu a vyžadují rekonstrukci. Nejhorší technický stav vykazuje komunikace procházející centrální částí obce. Součástí této komunikace je opěrná zeď v havarijním stavu. U této komunikace je v současné době zhotoven projekt její generální opravy. Menší opravy místních komunikací obec zajišťuje průběžně. Zimní údržba těchto komunikací je zajišťována vlastními technickými prostředky obsluhovanými místními občany.

Síť místních komunikací je napojena na komunikaci III/28526, která je hlavním silničním tahem spojujícím obec s městem Náchod na straně jedné a s městy Dobruška nebo Nové Město nad Metují na straně druhé. V roce 2015 byla v úseku Borová – Nový Hrádek (4,5 km) provedena rekonstrukce této komunikace, čímž bylo navázáno na úsek Nový Hrádek–Rokle rekonstruovaný v předchozích letech. Dále v roce 2018 byla provedena navazující oprava této komunikace v úseku Borová - Česká Čermná. Nejbližší napojení na komunikaci I. třídy je v Náchodě na I/33 směr Broumov–Náchod–Hradec Králové, a dále na I/14 směr Náchod–Nové Město nad Metují–Dobruška–Rychnov nad Kněžnou.

Dopravní zatížení obce je poměrně nízké vzhledem k tomu, že obec leží v příhraniční oblasti s Polskou republikou, mimo hlavní frekventované komunikace. Provoz nákladních vozidel v obci je minimální, s výjimkou provozu těžké zemědělské techniky a nákladních vozidel určených k přepravě dřeva.

Parkovací plochy

Parkovací místa nejsou v obci vymezena. Největší plocha s možností parkování je v centrální části obce u kulturního domu, tato plocha je přednostně udržována v rámci zimní údržby, kdy okrajové části obce mohou být s ohledem na klimatické podmínky nedostupné motorovými vozidly. V průběhu konání různých akcí s vyšším počtem návštěvníků je pro účely parkování využíváno místní fotbalové hřiště a okraj místních komunikací.

Cyklotrasy, cyklostezky

Obcí prochází páteřní cyklotrasa č. 22 Mladkov-Adršpach, trasa kopíruje hlavní komunikaci III/28526. S výjimkou této cyklotrasy obcí jiné cyklotrasy ani cyklostezky neprocházejí.

Dopravní obslužnost, veřejná doprava

Veřejná doprava v obci je autobusová, je zajišťována několika dopravci. Počet autobusových spojů veřejné dopravy nelze v posledních letech exaktně určit z důvodu úplného uzavření komunikace ve směru Borová - Náchod, kde probíhají nejméně v letech 2022 a 2023 opravy komunikace v úseku Náchod - Jlbice. Doprava je tak zajišťována náhradními způsoby, objízdná trasa ve směru na Náchod je vedena přes Nový Hrádek a Nové Město nad Metují.

Veřejná autobusová doprava je zapojena do integrovaného regionálního dopravního systému (IREDO), který umožňuje cestovat v Královéhradeckém a Pardubickém kraji na jeden jízdní doklad bez ohledu na to, který autobus nebo vlak cestující pro zamýšlenou trasu využije. Dopravní obslužnost za běžných okolností vzhledem k počtu obyvatel a lokalizaci je na velmi dobré úrovni a poskytuje dostatek spojů pro dopravu obyvatel obce do zaměstnání a dětí a mládeže do škol, kdy v obou směrech jezdí spoje každou hodinu, příp. jednou za dvě hodiny v době menšího vytížení spojů.

5. Vybavenost obce

Bydlení

V současné době je v obci 74 objektů, v nichž je k trvalému pobytu přihlášena nejméně jedna osoba a 53 objektů, v nichž není k trvalému pobytu nikdo přihlášen. Jedná se o rodinné domy, objekty k rekreaci (chaty a chalupy) a dva bytové domy. Od roku 2022 obec vlastní dům se třemi nájemními byty (po rekonstrukci starého objektu za spolufinancování MF ČR) a kulturní dům s jedním bytem.

Volné plochy ve vlastnictví obce určené pro novou zástavbu v obci nejsou. Zájem o výstavbu nových domů v obci je individuální v závislosti na vlastnictví vhodných pozemků v majetku žadatele o výstavbu.

Vzhledem k velikosti obce a možnostem jejího rozpočtu nejsou sociální byty či byty s pečovatelskou službou apod. v obci zajištěny. Zájemci o tato zařízení mohou svůj zájem řešit v Náchodě či dalších okolních městech jako je Dobruška, Nové město nad Metují nebo Červený Kostelec.

Základní ani mateřská škola v obci nejsou. Oba typy školských zařízeních žáci navštěvují v sousední obci Česká Čermná a městysu Nový Hrádek. Střední školská zařízení jsou nejvíce navštěvována v Náchodě, v menší míře v dalších okolních městech.

Aktuálně probíhá tvorba nového územního plánu, který by měl vymezit nové plochy pro výstavbu objektů k trvalému bydlení.

Zdravotnictví

V obci není lékařská ordinace. Lékařské služby praktického lékaře, většinou pro starší občany, zajišťuje zdravotní zařízení v Novém Hrádku. Další lékařská odborná zařízení jsou v Náchodě, Novém Městě nad Metují, Dobrušce či Opočně. Spádová nemocnice je v Náchodě. Nejbližší výjezdová základna zdravotnické záchranné služby má stanoviště v Náchodě. Vzdálenost od obce tak splňuje zákonný požadavek dosažitelnosti v dojezdové době do 20 minut.

Sociální péče

S ohledem na velikost obce a počet obyvatel nejsou v obci pobytová zařízení sociálních služeb pro různé skupiny (senioři, zdravotně postižení atd.). Terénní služby a sociální péči si v případě potřeby občané zajišťují individuálně, zpravidla u charitativních organizací, např. Hospic Anežky České v Červeném Kostelci.

Obec ze svého rozpočtu hradí pro seniory s trvalým pobytem v obci náklady na dopravu obědů z mateřské školy v České Čermné. V současné době se jedná o cca 8 až 12 obědů denně. Podle kapacity MŠ je tato služba za poplatek poskytována i občanům, kteří nemají v obci trvalý pobyt, případně trvalý pobyt mají, ale nejedná se o seniory.

Kultura

V obci se nachází kulturní dům v majetku obce. V jeho prostorech sídlí obecní úřad, nachází se tu pohostinství a taneční sál. U kulturního domu jsou venkovní prostory s tanečním parketem a grilovacím zařízením, sloužící veřejnosti k pořádání různých společenských akcí (Borovská padesátka Kladským pomezím, Letní Vánoce, taneční zábavy atd.). Podmínky pro kulturní aktivity v Borové jsou dobré. Výhodou je místní kulturní dům s nově zrekonstruovaným a vybaveným (2022) salónkem s kapacitou cca 60 míst a pohostinstvím. Jeho součástí je i sál s kapacitou 200 míst a zázemím (kuchyňka, sociální zařízení). Tradičně je kulturní dům využíván místními spolky pro pořádání plesů (Myslivecký, Hasičský), a dalších společenských akcí (Dětský karneval a zábavní akce pořádané pro děti). V případě zájmu jsou prostory kulturního domu za úplaty půjčovány občanům k pořádání rodinných oslav a nejrůznějších soukromých akcí. Sál kulturního domu je také využíván obcí k pořádání kulturních akcí, např. "Posezení nad kronikou". V salónku kulturního domu jsou pořádány výroční schůze spolků, koncerty a jiné akce. Obec v salónku pořádá veřejná zasedání zastupitelstva obce a společenské akce, např. vítání občánků.

Ve vlastnictví obce je Kaple Božského Srdce Páně z roku 1937, v níž jsou konány pravidelné bohoslužby, poslední rozloučení se zesnulými, ale i kulturní akce, jakou je obcí pořádaný adventní koncert spojený s rozsvícením vánočního stromu.

K poslednímu odpočinku jsou zesulí ukládáni na místním hřbitově, který je stejně jako budova márnice v majetku obce.

U příležitosti významných životních jubileí je občanům ve věku od sedmdesáti let výše předáván drobný dar s osobním blahopřáním od obecního zastupitelstva, které vždy zastupují dva jeho členové.

V obci se nachází řada malých sakrálních staveb, většinou kamenných křížů, které jsou umístěny na různých místech u cest (i cest již zaniklých). U hlavní silnice je umístěn pomník padlým, na němž je umístěna deska se jmény občanů obce, kteří padli v první světové válce či jsou z této doby nezvěstní; pomník byl obci předán v r. 1928. V roce 2022 byl pomník opraven a očištěn, původní mramorová deska se jmény padlých byla sejmuta, umístěna do depozitu a nahrazena novou deskou v provedení černá žula se zlatými nápisy. Ve stejném roce jako pomník padlým byl zrekonstruován kříž na místním hřbitově.

Kulturně společenskou akcí s mezinárodním významem je setkání obcí s názvem Borová každoročně

pořádanou pod názvem "Borovské hry". Tuto akci každý rok pořádá jiná Borová v České nebo Slovenské republice a občané se každoročně účastní v hojném počtu. Poslední hry se uskutečnily v Borové u Náchoda v roce 2019, další konání bylo znemožněno pandemií Covid-19.

Pravidelné akce

Leden - Myslivecký ples (pořadatel Honební společenstvo Česká Čermná - Borová)

Únor - dětský karneval (pořadatel TJ Sokol Borová), Hasičský ples (pořadatel SDH Borová)

Duben - Posezení nad kronikou (pořadatel Obec Borová), Čarodějnice pro děti (pořadatel TJ Sokol Borová)

Květen - Borovská padesátka kladským pomezím (pořadatel TJ Sokol Borová)

Červen - Borovské hry (pořadatel Obec Borová ve spolupráci se spolky), dětský den (pořadatel Obec Borová)

Srpen - Letní Vánoce (pořadatel SDH Borová)

Prosinec - Adventní koncert (pořadatel Obec Borová)

Sport a tělovýchova

Podmínky pro sportovní a volnočasové aktivity v obci jsou na dobré úrovni. Nachází se tu travnaté fotbalové hřiště, jehož vlastníkem je TJ Sokol Borová. V areálu je dále antukový kurt na nohejbal, volejbal, tenis a basketbal. Součástí je dětské hřiště, které obec vybudovala v letech 2015 a 2016 v nákladu cca 285 tis. Kč a které je průběžně do současné doby rozšiřováno a doplňováno o další herní prvky.

Na rozvoji sportovních aktivit se aktivně podílí TJ Sokol Borová, který pořádá řadu akcí otevřených pro veřejnost, např. volejbalový a nohejbalový turnaj, fotbalové turnaje "Hlavou za dva" či „Haťapkův memoriál" pořádaný vždy poslední den v roce. V období vánočních svátků se koná tradiční fotbalový turnaj mezi TJ Sokol Borová a Pekaři Náchod.

V zimních měsících jsou pořádány bowlingový turnaj na drahách v okolních městech, v sále kulturního domu Vánoční turnaj ve stolním tenise, turistický pochod na běžkách "Dobytí severního pólu" a v případě dostatku sněhu jsou v zimě pořádány "Borovské olympijské hry".

Nejdůležitější a nejznámější akcí roku je "Borovská padesátka Kladským pomezím", dálkový pochod s více než padesátiletou tradicí.

V areálu TJ Sokol Borová je klubovna tohoto spolku s možností vnitřního a venkovního posezení s grilem a udírnou, které se využívají na různé oslavy, jejichž součástí jsou i sportovní odpoledne se sportovním vyžitím (nohejbal, volejbal). V prázdninových měsících jsou hřiště i kurt hojně využívány dětmi ke sportovním účelům.

V letních měsících jsou pořádány cyklovýlety po okolí a to jak na území České, tak Polské republiky.

6. Životní prostředí

Struktura využití půdy

V katastru obce převažují plochy trvalých travních porostů společně s plochami orné půdy, které dohromady tvoří cca 70% plochy. Struktura využití půdy je znázorněna v níže uvedeném grafu.

Vodní hospodářství

Obcí protéká potok pramenící v místě zvaném Strážnice. Potok ve střední části obce plní též přírodní rybník, který slouží zároveň jako požární nádrž.

Vodní zdroje se nacházejí v místech zvaných Strážnice a Kalabon. Z těchto zdrojů je obec zásobována pitnou vodou nejvyšší kvality. V uvedených místech jsou vybudovány vrty a v lokalitě Strážnice vodojem, který z jedné poloviny vlastní obec Borová. Použité technologie jsou ve vlastnictví VAK Náchod a.s.

Kanalizační síť je majetkem obce. Kvalita vody na vyústění kanalizace do vodoteče je velmi dobrá, naměřené hodnoty jsou vykazovány hluboko pod hodnotami limitními. Z tohoto důvodu není v obci centrální čistírna odpadních vod. Povolení k vypouštění odpadních vod je pro obec platné do konce června 2023.

Ovzduší

Vzhledem k umístění obce mimo průmyslové zóny, v podhorské oblasti, je kvalita ovzduší na vysoké úrovni. Pouze v zimních měsících za nepříznivých povětrnostních podmínek dochází ke zhoršení jeho kvality zplodinami z lokálních zdrojů vytápění, situace se ale v posledních letech výrazně zlepšila s ohledem na postupnou výměnu kotlů na tuhá plaiva za ekologické zdroje vytápění, zejména tepelná čerpadla.

Jedním ze znečišťovatelů ovzduší je kulturní dům, jehož vlastníkem je obec Borová. Obec si tuto skutečnost uvědomuje, v předchozích letech nechala zpracovat projekt celkové rekonstrukce tohoto objektu, kde je počítáno s vytápěním tepelnými čerpadly. S ohledem na finanční náročnost je však třeba zajistit spolufinancování akce z dotačních titulů, pouze z rozpočtu obce není možno rekonstrukci provést.

Ochrana životního prostředí

Obec Borová se nachází mezi významnými chráněnými oblastmi – CHKO Orlické hory a CHKO Broumovsko, u hranic s Polskou republikou a jejím chráněným územím NATURA 2000 Góry Stolowe. Obec není součástí přírodní rezervace, chráněné oblasti ani národního parku.

V obci je průběžně prováděna údržba zeleně, k níž jsou využívány služby specializovaných arboristů. V rámci správních řízení obec rozhoduje na základě žádostí soukromých osob o kácení dřevin rostoucích mimo les. Součástí rozhodnutí je uložení náhradní výsadby a následná péče o nově vysazené dřeviny.

Na pozemcích obce i v blízkém okolí probíhají masivní těžby lesních porostů z důvodu jejich napadení kůrovcem.

Památné stromy

Na území obce se nacházejí dva památné stromy podléhající ochraně. Jedním z nich je v centru obce rostoucí lípa velkolistá o obvodu kmene ve výšce 130 cm nad zemí 700 cm. Jedná se o nejmohutnější lípu v okrese Náchod s odhadovaným stářím více než 500 let. Druhým chráněným stromem je jasan ztepilý,

zvaný "Horákův", který má obvod kmene 660 cm, stáří více než 200 let.

Posledním, neméně významným, avšak památkově nechráněným stromem je lípa velkolistá, zvaná "Trhovka", s dutým kmenem, jejíž stáří je odhadováno na více než 400 let.

7. Správa obce

Obecní úřad a kompetence obce

Obec Borová je obcí I. typu.

Obecní úřad v Borové vykonává správu obce a státní správu v přenesené působnosti. Nevykonává žádné činnosti pro jiné obce.

Obec má uzavřenu veřejnoprávní smlouvu s Městem Náchodem na úseku projednávání přestupků. Obec zaměstnává dvě osoby, administrativního pracovníka a účetní, na základě dohody o pracovní činnosti pro obec vykonává činnost jedna osoba (pracovník údržby obce), v případě potřeby výkonu dalších konkrétních prací tyto vykonávají další osoby na základě dohody o provedení práce.

Obec není zřizovatelem žádných organizací ani společností.

Hospodaření obce

Rozpočet obce a jeho plnění

	2022	2021	2020	2019
Rozpočet příjmy (Kč)	2 915 200,00	2 980 200,00	3 088 836,00	2 907 500,00
Rozpočet výdaje (Kč)	4 155 700,00	3 145 200,00	3 088 836,00	3 182 500,00
Příjmy skutečnost (Kč)	4 924 845,47	11 016 621,38	3 670 686,72	3 167 386,24
Výdaje skutečnost (Kč)	5 071 117,34	11 369 343,36	2 696 329,49	3 347 957,74

Obec hospodaří v souladu s příslušnými zákony a dalšími předpisy.

Rozpočet obce na rok 2023 byl zastupitelstvem obce schválen jako vyrovnaný s příjmy a výdaji ve výši 3.327 tis. Kč. Nad rámec rozpočtu obec disponuje vlastními prostředky ve výši cca 4.000 tis. Kč.

V roce 2015 obec získala dvě dotace z rozpočtu Královéhradeckého kraje v celkové výši 107.000 Kč. Obec nemá uzavřeny žádné úvěrové, leasingové ani jiné smlouvy, z nichž by vyplývaly závazky úhrady splátek dluhu.

Obec disponuje nemovitým majetkem, do výčtu lze zahrnout lesní a jiné pozemky, stavby, zejména kulturní dům, kaple, hasičská zbrojnice, technické zázemí obce a další. Některé stavby vyžadují rozsáhlé a nákladné opravy a údržbu, zejména kulturní dům, jiné jsou naopak nově opraveny (kaple) nebo jejich údržba je finančně dostupná (hasičská zbrojnice).

Obec vlastní movité věci zejména k zabezpečení základních činností obce; techniku využívanou k zajištění čistoty veřejných prostranství a pro celoroční údržbu obce včetně vyhrnování sněhu, vybavení obecního úřadu pro výkon jeho činností v oblasti státní správy a samosprávy, vybavení kulturního domu pro pořádání různých akcí atd. Celá řada tohoto vybavení byla pořízena průběžně od roku 2014 do současné doby.

Bezpečnost

Obec Borová patří mezi obce s vysokou mírou bezpečnosti. Nápad trestné činnosti se pohybuje v jednotkách případů za kalendářní rok.

Obec nemá zřízenou obecní policii, spolupráce s útvary Policie ČR je na vysoké úrovni. Územně patří obec do služebního obvodu obvodního oddělení Policie ČR Náchod.

Obec zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů kategorie JPO V o počtu 10 členů, jednotka je vybavena dvěma vozidly včetně cisternového vozu AVIA a další výbavou zajišťující plnou funkčnost jednotky a jejího nasazení. Jednotka je rovněž vybavena svolávacím zařízením zajišťujícím okamžité vyrozumění všech jejích členů o události včetně automatického spuštění sirény přímo operačním střediskem HZS kraje.

V obci je dále instalován místní rozhlas sloužící k informování veřejnosti o možném ohrožení. Zároveň v obci od roku 2022 funguje informační systém MUNIPOLIS umožňující informování občanů zasíláním zpráv do aplikace v mobilním telefonu, SMS zpráv či e-mailů.

Vnější vztahy a vazby

Obec Borová je členem Dobrovolného svazku obcí Region Orlické hory, v jeho rámci pak členem Euroregionu Glacensis, dále Dobrovolného svazku obcí Region Novoměstsko, Svazu měst a obcí ČR, Sdružení místních samospráv ČR, rovněž poskytuje území obce pro činnost Místní akční skupiny Pohoda venkova, z.s.

Obec Borová nemá uzavřené partnerství s žádnou obcí v České republice ani v zahraničí. V současnosti jsou vedena jednání s několika obcemi na území Polské republiky o navázání partnerství.

Přínosem zapojení obce do jednotlivých organizací je zejména rozvoj meziobecní spolupráce, výměna zkušeností, získávání informací, ale i možnost získání dotací a grantů pro další činnost a rozvoj obce.

A.2 Východiska pro návrhovou část

S ohledem na velikost obce a na strukturu a počet obyvatel, zejména ve vztahu k poměru trvale žijících obyvatel a osob využívajících své objekty pouze k rekreaci, nebylo provedeno dotazníkové šetření. Proti tomu vša byly otázky rozvoje obce diskutovány s jednotlivci a jejich názory, návrhy a požadavky byly zapracovány do tohoto dokumentu. Rovněž bylo využito poznatků plynoucích z požadavků a návrhů občanů podaných v průběhu tvorby nového územního plánu obce.

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 Strategická vize

Vize představuje dlouhodobý obraz o budoucnosti obce, o tom, zda a jak se bude obec měnit a rozvíjet, jaký bude vliv na život na život v obci, soubor představ a priorit obce. Vize je nástrojem, který vede rozvoj obce určitým směrem. Současný rozvoj obce, upravený dokumentem "Program rozvoje obce Borová na období let 2016 - 2022" a průběžně realizovaný za využití finančních prostředků obce a spolufinancovaný z různých dotačních titulů, podporuje tvrzení, že Obec Borová je klidným místem pro trvalý život i pro rekreaci.

Předchozí roky zároveň ukázaly, že aktivním přístupem členů zastupitelstva obce i obyvatel obce, lze rozvoj obce souběžně realizovat v řadě oblastí.

Negativními jevy, které rozvoj a budoucnost obce mohou ohrozit, jsou zejména stále se zvyšující věkový průměr obyvatelstva, obtížná udržitelnost a případná náhrada základních služeb v obci, nedostatek pozemků a objektů v majetku obce pro rozvoj bydlení.

B.2 Cíle, opatření a aktivity

🔺 Vysoká důležitost — Střední důležitost 🟢 Nízká důležitost

Cíl 1.: „Rozvoj bydlení“

Opatření 1.1.: „Využití vhodných ploch pro výstavbu objektů k trvalému bydlení“	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
🔺 „Vytipování a využití vhodných lokalit pro výstavbu objektů k trvalému bydlení“	2023 - 2027			Vlastní + externí
🔺 „Dokončení tvorby nového územního plánu obce“	-		210000	Vlastní + externí

Opatření 1.2.: „Využití nevyužitých prostor v obecních nemovitostech pro vestavbu nájemních bytů“ např. podkroví kulturního domu apod.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
🔺 „Výstavba bytů v podkroví kulturního domu“	2023 - 2029			Vlastní + externí

Cíl 2.: „Rekonstrukce a výstavba dopravní infrastruktury“

Opatření 2.1.: „Rekonstrukce místních komunikací a jejich příslušenství“	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
🔺 „Opravy místních komunikací v centrální části obce“	2023 - 2026			Vlastní + externí
— „Zhotovení nových komunikací v okrajových lokalitách v závislosti na výstavbě objektů k rodinnému bydlení“	2023 - 2027			Vlastní + externí
🔺 „Zhotovení chodníků v centrální části obce podél komunikace III/28526“	2023 - 2024			Vlastní

Cíl 3.: „Rekonstrukce a výstavba technické infrastruktury”

Opatření 3.1.: „Vodní stavby”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⬆️ „Rekonstrukce požární nádrže”	2024 - 2028			Vlastní + externí
⬆️ „Doplnění vodovodního řadu a kanalizačních stok v okrajových částech obce”	2025 - 2029			Vlastní + externí
— „Oprava stávající kanalizace”	2024 - 2029			Vlastní + externí
Opatření 3.2.: „Veřejné osvětlení”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⬆️ „Doplnění veřejného osvětlení ve vytypovaných lokalitách”	2024 - 2025			Vlastní
— „Výměna stávajícího veřejného osvětlení za nízkenergetické zdroje světla”	2024 - 2027			Vlastní + externí

Cíl 4.: „Rekonstrukce objektů”

Opatření 4.1.: „Kulturní dům”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⬆️ „Oprava střešních konstrukcí a krytiny”	2024 - 2028			Vlastní + externí
⬆️ „Dokončení výměny oken - sál”	2024 - 2028			Vlastní + externí
⬆️ „Rekonstrukce elektrorozvodů, vodovodního a kanalizačního potrubí”	2024 - 2028			Vlastní + externí
⬆️ „Rekonstrukce kuchyně, výměna vybavení”	2024 - 2025			Vlastní
⬆️ „Snížení energetické náročnosti budovy - zateplení objektu, výměna zdrojů vytápění”	2024 - 2028			Vlastní + externí
⬆️ „Úpravy a opravy interiérů objektu”	2024 - 2028			Vlastní + externí
⬆️ „Výměna vybavení objektu (sál ad.)”	2024 - 2028			Vlastní + externí
Opatření 4.2.: „Kaple Božského Srdce Páně”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⬆️ „rekonstrukce elektroinstalace”	2024 - 2027			Vlastní + externí
— „opravy interiéru”	2024 - 2027			
— „Restaurování vybavení kaple”	-			Vlastní + externí

Cíl 5.: „Údržba obce”

Opatření 5.1.: „Letní údržba”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⬆️ „Vybavenost obce odpovídající technikou”	2023 - 2029			Vlastní
⬆️ „Zajištění odpovídající pracovní síly”	2023 - 2029			Vlastní + externí
Opatření 5.2.: „Zimní údržba”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování

⬆ „Vybavenost obce odpovídající technikou”	2023 - 2029	Vlastní
⬆ „Zajištění odpovídající pracovní síly”	2023 - 2029	Vlastní + externí

Cíl 6.: „Kultura prostředí obce”

Opatření 6.1.: „Úprava venkovního areálu kulturního domu”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⬆ „Vypracování studie a projektu”	2024 - 2028			Vlastní
⬆ „Realizace projektu”	2024 - 2028			Vlastní
Opatření 6.2.: „Dětské hřiště”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⬆ „Údržba, doplnění herních prvků”	2023 - 2029			Vlastní
Opatření 6.3.: „Údržba zeleně”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
— „Zajištění ořezu stromů odbornými subjekty”	2023 - 2029			Vlastní
— „Povolování kácení dřevin rostoucích mimo les”	2023 - 2029			Vlastní
— „Sečení travnatých ploch”	2023 - 2029			Vlastní
Opatření 6.4.: „Odpadové hospodářství”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⬆ „Umístění sběrných nádob do vhodné lokality mimo objekt kulturního domu”	2023 - 2024			Vlastní
⬆ „Zajištění vhodných nádob v dostatečném počtu”	2022 - 2029			Vlastní
⬆ „Kvalitní spolupráce se subjekty zajišťujícími svoz a zpracování odpadů”	2023 - 2029			Vlastní

Cíl 7.: „Turismus”

Opatření 7.1.: „Propagace obce”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⬆ „Prezentace veškerých akcí pořádaných obcí a spolky za využití sociálních sítí, webu obce a dalších informačních zdrojů”	2023 - 2029			Vlastní
„Aktivity navazující na další cíle - využití kulturního domu apod.”	2023 - 2029			Vlastní
⬆ „Rozvoj meziobecní spolupráce v rámci Euroregionu Glacensis, Dobrovolných svazků obcí a dalších uskupení”	-			Vlastní + externí
Opatření 7.2.: „Naučná stezka”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
— „Prezentace místních památek, umístění popisných tabulek k památkám a dalším objektům”	2022 - 2026			Vlastní
— „Prezentace významných rodáků obce”	2023 - 2029			Vlastní
— „Spolupráce se spolky vojenské historie a dalšími subjekty”	2023 - 2029			Vlastní + externí
⬆ „Lípa "Trhovka" - úprava okolí, oprava přístupové cesty”	2024 - 2026			Vlastní

B.3 Podpora realizace programu

Monitoring realizace Programu rozvoje obce (PRO)

Naplňování Programu rozvoje obce (PRO) bude sledovat starosta. Zejména bude iniciovat realizaci opatření a aktivit, vyhledávat zdroje financování, projednávat změny a aktualizace.

Zastupitelstvo obce bude sledovat průběžné plnění PRO tak, aby do rozpočtu na další kalendářní rok mohly být zahrnuty prostředky na aktivity plánované v souladu s PRO. Kontrolní výbor každoročně nejpozději k 31.10. příslušného kalendářního roku předloží starostovi obce zápis o plnění PRO. Tento zápis bude sloužit zastupitelstvu obce jako podklad pro sestavení ročního rozpočtu a rozpočtového výhledu. V posledním roce platnosti dokumentu bude sloužit také pro vypracování komplexního hodnocení stávajícího PRO a jako podklad pro jeho aktualizaci.

Způsob aktualizace PRO

Program rozvoje obce je, s ohledem na období jeho platnosti, dokumentem, který je nutné průběžně revidovat a aktualizovat. Dílčí revize dokumentu budou realizovány s ohledem na aktuální potřeby obce, na možnost získání prostředků na jednotlivé aktivity z dotací a grantů a jiné okolnosti. O každé revizi a aktualizaci bude sepsán zápis, který bude součástí platného PRO, tento zápis bude označen pořadovým číslem a datem revize/aktualizace. Veškeré změny PRO budou schváleny zastupitelstvem obce.

PRO včetně jeho revizí, aktualizací a změn bude zveřejněn na webových stránkách obce.

Způsob financování rozvojových aktivit

Základním zdrojem financování rozvojových aktivit jsou vlastní zdroje obce. Předpokládá se také možnost spolufinancování z veřejných rozpočtů (kraje, státu, evropských fondů ad.), případně ze soukromého sektoru. Předpokládané zdroje financování jsou popsány u jednotlivých aktivit. V průběhu plnění PRO budou aktualizovány a upřesňovány informace o možnostech financování aktivit a o nákladech na jednotlivé aktivity.